

برگزیده ای از تأثیر کلام وحی در دیوان همام تبریزی

رضا دهمرده^۱، ابوالفضل دهمرده^۲

۱- دانشجوی دکتری زبان و ادبیات فارسی دانشگاه آزاد اسلامی واحد بیرجند

۲- دانش آموز پایه دوازدهم دبیرستان راه هدایت زاهدان

چکیده

مولانا همام الدین تبریزی بزرگترین شاعر تبریز محسوب می گردد وی در روزگار خود از گروه علما و عرفا به شمار می آمده و جنبه ی علم و عرفان وی بر هنر شاعری غالب بوده است . وی در نزد بزرگان زمان خود مقامی بس ارجمند داشته و از نهایت احترام و تکریم آنان برخوردار بوده است . همام نیز از میان شاعران پیشین از سنایی، انوری و نظامی و از میان گویندگان معاصر خود از سعدی تأثر یافته است . به جرأت می توان گفت که کمال سبک همام بستگی به تتبع از غزلهای سعدی دارد و پیروی از شیوه اوست که غزلهای همام را حلاوت و شیرینی بخشیده است . سعدی و همام در یک نقطه با هم اشتراک کامل دارند و آن نقطه ی اشتراک خاندان معروف جوینی است . از شاعرانی که از همام متأثر شده اند عبید زاکانی، حافظ، کمال خجندی و شمس مغربی را می توان نام برد . یکی از برجسته ترین و مشخص ترین خصیصه سبک سعدی در غزل عاشقانه است در غزل های همام نیز آشکارا دیده می شود و در اثر وجود همین خصوصیات مشترک است که گاهی بازشناختن برخی از غزل های آنان جز با تعمق و دقت بسیار مقدور نیست . مطالعه غزل های همام این حقیقت را روشن می سازد که وی اگرچه مستقیماً نزد سعدی تلمذ نکرده ولی در معنی شاگرد اوست و اگر شعر شاگرد به شعر استاد مانده باشد جای شکفتی نیست و جز آن نباید انتظار داشت . و این امر در همان روزگار سعدی و همام بر مردم شعر شناس و صاحب ذوق روشن بوده است . دراین مقاله به اشاره ها و تلمیحات آیات قرآن کریم در دیوان همام تبریزی پرداخته شده است.

واژگان کلیدی: اشارات، تلمیحات، آیات، قرآن کریم، همام